

Vendim nr. 70, datë 08.06.2026

(V- 70/26)

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga: Fiona Papajorgji, Kryetare, Sonila Bejtja, Sandër Beci, Ilir Toska, Genti Ibrahimimi, Marjana Semini, Asim Vokshi, Marsida Xhaferllari, anëtarë, me sekretare Anjeza Puka, në datën 08.04.2026 mori në shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve çështjen nr. 6 (GJ) 2025 të Regjistrimit Themeltar, që u përket:

KËRKUESE: GJYKATA ADMINISTRATIVE E SHKALLËS SË PARË LUSHNJË

SUBJEKTE TË INTERESUARA:

KUVENDI I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË, përfaqësuar nga sekretari i përgjithshëm, Genci Gjonçaj.

KËSHILLI I MINISTRAVE I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË, përfaqësuar nga sekretari i përgjithshëm Engjëll Agaçi.

OBJEKTI: Shfuqizimi i neneve 5, pika 2 dhe 6 të ligjit nr. 9381, datë 28.04.2005 “Për kompensimin e burgimit të padrejtë”, në pjesën ku vendoset kriteri tavan për dëmshpërblimin e paraburgimit, burgimin dhe arrestin në shtëpi të padrejtë, respektivisht në 3.000 (tre mijë) lekë, 2.000 (dy mijë) lekë dhe 1.000 (një mijë) lekë, si të papajtueshme me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.

BAZA LIGJORE: Nenet 134, pika 1, shkronja “dh” dhe 145, pika 2, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë (*Kushtetuta*); ligji nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar (*Ligji Organik i Gjykatës*).

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatoren e çështjes Marsida Xhaferllari, mori në shqyrtim parashtrimet me shkrim të Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Lushnjë (*gjykata referuese*), e cila ka kërkuar pranimin e kërkesës, prapësimet me shkrim të subjekteve të interesuara, Kuvendit të Republikës së Shqipërisë (*Kuvendi*) dhe Këshillit të Ministrave, që kanë kërkuar rrëzimin e kërkesës, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

V Ë R E N:

I

Rrethanat e çështjes

1. Në datën 30.03.2018 Gjykata e Rrethit Gjyqësor Berat ka vlerësuar të ligjshëm arrestimin në flagrancë të dy shtetasve dhe ka caktuar ndaj tyre masën e sigurimit “Arresti në burg”, si të dyshuar për veprën penale të vjedhjes në bashkëpunim, të parashikuar nga neni 134, paragrafi i dytë, i Kodit Penal (*KP*). Pas përfundimit të hetimeve paraprake, çështja është dërguar për gjykim.

2. Në gjykimin në shkallë të parë akuza penale është ndryshuar dhe në përfundim, njëri prej të pandehurve është deklaruar fajtor për veprën penale të vjedhjes, të parashikuar nga neni 134, paragrafi i parë, i KP-së, është dënuar me 8 muaj burgim dhe është liruar në datën 13.12.2018. I pandehuri tjetër është deklaruar i pafajshëm për veprën penale të moskallëzimit të krimit, të parashikuar nga neni 300 i KP-së, dhe është liruar në të njëjtën datë.

3. Në datën 04.04.2025 të dy shtetasit kanë paraqitur padi të përbashkët për kompensim për burgim të padrejtë. Shtetasi i deklaruar i pafajshëm ka kërkuar kompensimin e paraburgimit prej 8 muajsh e 15 ditësh në shumën 1.164.000 lekë, ndërsa shtetasi i dënuar ka kërkuar kompensimin e periudhës së paraburgimit që tejkalonte me 3 muaj e 5 ditë masën e dënimit, në shumën 450.000 lekë.

4. Çështja është regjistruar në gjykatën referuese. Në seancën e datës 03.06.2025 ajo gjykatë, duke u mbështetur në nenet 134, pika 1, dhe 145, pika 2, të Kushtetutës, ka vendosur kryesisht t'i kërkojë Gjykatës Kushtetuese (*Gjykata*) shfuqizimin si antikushtetuese të neneve 5, pika 2, dhe 6 të ligjit nr. 9381, datë 28.04.2005 “Për kompensimin e burgimit të padrejtë” (*Ligji për Kompensimin e Burgimit*), në pjesën që parashikon kufirin maksimal të dëmshpërblimit për

paraburgimin, burgimin dhe arrestin në shtëpi të padrejtë. Njëkohësisht, ajo ka pezulluar gjykimin e saj deri në vendimmarrjen e Gjykatës.

5. Kolegji i Gjykatës në datën 23.09.2025 ka vendosur kalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve.

II

Pretendimet në Gjykatën Kushtetuese

6. **Gjykata referuese**, në mënyrë të përmbledhur, ka pretenduar se dispozitat e kundërshtuara cenojnë të drejtën kushtetuese të zhdëmtimit në përputhje me ligjin, të garantuar nga neni 44 i Kushtetutës dhe neni 5, pika 5, i Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (KEDNJ), pasi:

- 6.1. Masa e kompensimit që përllogaritet, sipas tyre, nuk është në raport të drejtë me dëmin pasuror dhe jopasuror që i shkaktohet individit, ndaj dëmshpërblimi nuk është i plotë dhe i drejtë.
- 6.2. Dëmshpërblimi për burgimin e padrejtë nuk kalon pagën mesatare në rang vendi, ndërsa për arrestin në shtëpi nuk kalon as pagën minimale.
- 6.3. Dëmshpërblimi për individin që ka pagë më të lartë se mesatarja asnjëherë nuk është i drejtë.
- 6.4. Mekanizmi i zgjedhur nga shteti shqiptar për kompensimin për burgim të padrejtë nuk jep qartësi dhe siguri për dhënien e një kompensimi të plotë. Shpërblimi është pothuajse i papërfillshëm, pasi nuk mbulon as dëmin pasuror, as atë jopasuror, duke e lënë individin tërësisht të pambrojtur përballë organeve publike.

7. **Subjekti i interesuar, Kuvendi**, në mënyrë të përmbledhur, ka prapësuar se dispozitat e kundërshtuara nuk bien ndesh me nenin 44 të Kushtetutës dhe me nenin 5, pika 5, të KEDNJ-së, pasi:

- 7.1. Ato sigurojnë një standard të mjaftueshëm për mbrojtjen e individit dhe një ekuilibër të drejtë midis të drejtave themelore dhe interesit publik.
- 7.2. E drejta për dëmshpërblim është e njohur në Kushtetutë, por përcaktimi i mënyrës, kushteve dhe masës është lënë në diskrecion të ligjvënësit.
- 7.3. Ligji parashikon një mekanizëm të drejtë, të arsyeshëm dhe të qëndrueshëm financiar, që mbron qytetarët nga arbitrariteti, pa e vënë shtetin përballë një barre të paarsyeshme dhe të paqëndrueshme buxhetore.

7.4. Në raport me vendet e tjera, ligji shqiptar ndjek një logjikë të moderuar në parashikimin e masës, e cila synon të ketë funksion kompensues dhe efekt parandalues. Tavani i vendosur nga ligji nuk cenon thelbin e së drejtës.

8. *Subjekti i interesuar, Këshilli i Ministrave*, në mënyrë të përmbledhur, ka prapësuar se:

8.1. Gjykata referuese nuk legjitimohet në kërkimin e saj, pasi nuk ka bërë përpjekje serioze për të kryer një interpretim shterues të dispozitave të kundërshtuara, ndërsa çështja e referuar ka të bëjë me zgjidhjen legjislative të bërë nga Kuvendi, ndaj është jashtë juridiksionit kushtetues.

8.2. Vlerat e përcaktuara të kompensimit nuk bien ndesh me standardet kushtetuese. E drejta e përfitimit të kompensimit nuk është absolute, ajo duhet të ekuilibrohet me interesin publik të përdorimit të arsyeshëm të fondeve publike.

8.3. Ligji parashikon një kufi maksimal të dëmshpërblimit, i cili garanton një kompensim real dhe të arsyeshëm. Ai ruan unitetin dhe parashikueshmërinë në trajtimin e kërkesave për dëmshpërblim, stabilitetin buxhetor të shtetit dhe barazinë e individëve që kanë pësuar një dëm të ngjashëm në lloj, që lidhet me privimin e lirisë dhe jo me humbjen e të ardhurave.

8.4. Vlera e përcaktuar nga legjislacioni shqiptar është plotësisht e krahasueshme me shtete të tjera të rajonit dhe me standardet minimale evropiane, si dhe në përpjesëtim me fuqinë ekonomike të Shqipërisë.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për legjitimitimin e gjykatës referuese

9. Nenet 134, pika 1, shkronja “dh” dhe 145, pika 2, të Kushtetutës parashikojnë se Gjykata vihet në lëvizje me kërkesë të gjykatave të juridiksionit të zakonshëm, kur gjyqtarët gjatë gjykimit çmojnë se ligjet bien në kundërshtim me Kushtetutën. Në këtë rast ata nuk i zbatojnë ato, por pezullojnë gjykimin dhe ia dërgojnë çështjen Gjykatës.

10. Në jurisprudencën e saj, Gjykata ka zhvilluar kriteret kumulative të legjitimitimit të gjykatës referuese për vënien në lëvizje të kontrollit incidental të kushtetutshmërisë së ligjit, sipas nenit 145 të Kushtetutës dhe nenit 68 të Ligjit Organik të Gjykatës. Sipas këtyre kriterëve, gjatë gjykimit të çështjes, gjykata referuese duhet: (i) të identifikojë ligjin e zbatueshëm dhe të vlerësojë se gjykimi i saj varet drejtpërdrejt nga vendimmarrja e Gjykatës, pra lidhjen e drejtpërdrejtë midis

ligjit dhe çështjes kushtetuese; (ii) të parashtrorë arsye bindëse për antikushtetutshmërinë e tij, duke iu referuar normave ose parimeve konkrete kushtetuese; (iii) të ketë bërë të gjitha përpjekjet për ta interpretuar ligjin në përputhje me Kushtetutën (*shih vendimet nr. 7, datë 23.02.2021; nr. 1, datë 26.01.2021; nr. 8, datë 07.02.2017 të Gjykatës Kushtetuese*).

11. Në lidhje me kriterin e parë, Gjykata rithekson se gjykata referuese duhet të arsyetojë lidhjen e drejtpërdrejtë midis dispozitës së kundërshtuar dhe zgjidhjes së mosmarrëveshjes që ajo po shqyrton, duke individualizuar se ajo është norma e zbatueshme në gjykimin pranë saj. Kontrolli incidental vihet në lëvizje vetëm kur gjykimi nuk mund të përfundojë në mënyrë të pavarur pa u shprehur Gjykata për kushtetutshmërinë e kësaj dispozite (*shih vendimet nr. 30, datë 02.11.2022; nr. 1, datë 26.01.2021; nr. 30, datë 25.05.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

12. Në rastin në shqyrtim, Gjykata vëren se gjykata referuese po shqyrton padinë e dy shtetasve me objekt kompensimin e paraburgimit të padrejtë të vuajtur gjatë procedimit penal të zhvilluar ndaj tyre (*shih paragrafët 1-3 të vendimit*). E drejta për këtë kompensim rregullohet nga Ligji për Kompensimin e Burgimit, i cili përcakton si kushtet dhe procedurën e përfitimit, ashtu edhe kriteret për llogaritjen e masës së kompensimit. Çështja kushtetuese e parashtruar nga gjykata referuese ka të bëjë me kontrollin e kushtetutshmërisë së neneve 5, pika 2, dhe 6 të këtij ligji. Konkretisht, neni 5, pika 2, parashikon se kompensimi caktohet deri në 2.000 (dy mijë) lekë për një ditë burgim dhe 3.000 (tre mijë) lekë për një ditë paraburgim, ndërsa neni 6 përcakton se periudha e arrestit në shtëpi kompensohet sipas të njëjtave kriteresh si burgimi, por jo më shumë se gjysma e kompensimit të caktuar për burgimin.

13. Duke pasur parasysh se gjykimi që po zhvillon gjykata referuese ka për objekt ekskluzivisht kompensimin e paraburgimit të padrejtë, Gjykata çmon se lidhja e drejtpërdrejtë ndërmjet dispozitës së kundërshtuar dhe zgjidhjes së çështjes ekziston vetëm për togfjalëshin “3.000 (tre mijë) lekë për një ditë paraburgim”, të parashikuar në nenin 5, pika 2, të Ligjit për Kompensimin e Burgimit. Ndërsa pjesa e së njëjtës dispozite që rregullon kompensimin për burgimin, si edhe neni 6, që ka të bëjë me kompensimin e arrestit në shtëpi, nuk gjejnë zbatim në mosmarrëveshjen konkrete dhe, për rrjedhojë, nuk kanë ndikim të drejtpërdrejtë në zgjidhjen e saj. Në këto kushte, gjykata referuese legjitimohet të kërkojë kontrollin kushtetues vetëm për togfjalëshin “3.000 (tre mijë) lekë për një ditë paraburgim”, ndërsa për pjesën tjetër të dispozitave të kundërshtuara nuk legjitimohet.

14. Në lidhje me kriterin e dytë të legjitimitetit, që ka të bëjë me paraqitjen e arsyeve bindëse për antikushtetutshmërinë e dispozitës së kundërshtuar, Gjykata vlerëson se gjykata

referuese e përmbush këtë kriter. Ajo ka parashtruar argumente konkrete, sipas të cilave togfjalëshi “3.000 (tre mijë) lekë për një ditë paraburgim”, i parashikuar në nenin 5, pika 2, të Ligjit për Kompensimin e Burgimit, cenon të drejtën për rehabilitim dhe/ose zhdëmtim nga paraburgimi i padrejtë, për shkak se masa e kompensimit është në një nivel aq të ulët sa nuk siguron një kompensim efektiv për dëmin e shkaktuar. Këto argumente janë të mjaftueshme për të përmbushur, *prima facie*, kriterin e legjitimitetit.

15. Në këtë drejtim, Gjykata vëren se nuk qëndron prapësimi i subjekteve të interesuara, Kuvendit dhe Këshillit të Ministrave, sipas të cilave çështja e referuar lidhet vetëm me një zgjedhje të ligjvënësit dhe, si e tillë, del jashtë juridiksionit kushtetues. Në thelb, gjykata referuese nuk kundërshton thjesht zgjedhjen legjislative për përcaktimin e masës së kompensimit, por ngre dyshime për pajtueshmërinë kushtetuese të këtij rregullimi në këndvështrim të efektivitetit të së drejtës për zhdëmtim, pra nëse thelbi i saj është asgjësuar apo jo. Në këtë kuptim, vlerësimi i pajtueshmërisë së kufizimeve të një të drejte themelore me standardet kushtetuese bën pjesë në juridiksionin kushtetues.

16. Lidhur me kriterin e tretë të legjitimitetit, Gjykata rithekson se paraqitja e një kërkesë për kontroll incidental të kushtetutshmërisë të një norme ligjore përbën një mjet të fundit, të cilit gjykatat e juridiksionit të zakonshëm duhet t’i drejtohen vetëm pasi të kenë shteruar mundësitë për ta interpretuar dhe zbatuar normën në përputhje me Kushtetutën. Ky standard buron jo vetëm nga prezumimi i kushtetutshmërisë së ligjeve, por edhe nga fakti se kontrolli incidental ndikon në kohëzgjatjen e gjykimit dhe, rrjedhimisht, në të drejtat e palëve në procesin e zakonshëm (*shih vendimin nr. 32, datë 30.05.2023 të Gjykatës Kushtetuese*). Në këtë kuptim, gjykata referuese duhet të bëjë të gjitha përpjekjet për të interpretuar dispozitën ligjore në përputhje me Kushtetutën dhe vetëm nëse vlerëson se të gjitha interpretimet e mundshme bien në kundërshtim me të, atëherë duhet t’i drejtohet Gjykatës duke kërkuar kontrollin e kushtetutshmërisë së normës ligjore të identifikuar (*shih vendimin nr. 4, datë 23.02.2016 të Gjykatës Kushtetuese*).

17. Në rastin konkret, Gjykata vëren se gjykata referuese ka argumentuar se mosmarrëveshja lidhet me vlerën maksimale të kompensimit të përcaktuar shprehimisht nga ligji për një ditë paraburgim të padrejtë dhe se ajo nuk disponon asnjë hapësirë interpretimi ose diskrecioni për të caktuar një masë kompensimi më të lartë se ajo e parashikuar nga ligjvënësi. Në këto kushte, çështja e ngritur nuk mund të zgjidhet nëpërmjet interpretimit të normës në përputhje me Kushtetutën, pasi një interpretim i tillë do të çonte në zëvendësimin e vullnetit të ligjvënësit me atë të gjykatës. Për rrjedhojë, Gjykata çmon se gjykata referuese ka arritur, në mënyrë të

arsyetuar, në përfundimin se kontrolli incidental përbënte mjetin e fundit për zgjidhjen e çështjes në përputhje me Kushtetutën, ndaj ajo përmbush edhe kriterin e tretë të legjitimitimit.

18. Në përmbledhje të sa më sipër, Gjykata çmon se gjykata referuese plotëson kriteret e legjitimitimit të parashikuara nga neni 145, pika 2, i Kushtetutës dhe neni 68 i Ligjit Organik të Gjykatës. Për rrjedhojë, ajo do të shqyrtojë në themel nëse togfjalëshi “3.000 (tre mijë) lekë për një ditë paraburgim”, i parashikuar në nenin 5, pika 2, të Ligjit për Kompensimin e Burgimit, bie ndesh me nenin 44 të Kushtetutës, i cili garanton të drejtën për rehabilitim dhe/ose zhdëmtim në përputhje me ligjin.

B. Për themelin e pretendimeve

B.1. Për cenimin e së drejtës për zhdëmtim të drejtë

19. Gjykata referuese ka pretenduar se masa e përlllogaritur nuk është në raport të drejtë me dëmin pasuror dhe jopasuror që i shkaktohet individit, ndaj dëmshpërblimi nuk është i plotë dhe i drejtë. Dëmshpërblimi për individin që ka pagë më të lartë se mesatarja asnjëherë nuk është i drejtë, ndërsa mekanizmi i zgjedhur nga shteti shqiptar nuk jep qartësi dhe siguri për dhënien e një kompensimi të plotë. Shpërblimi është pothuajse i papërfillshëm, pasi nuk mbulon as dëmin pasuror dhe as atë jopasuror, duke e lënë individin tërësisht të pambrojtur përballë organeve publike.

20. Subjekti i interesuar, Kuvendi, ka prapësuar se dispozitat e kundërshtuara sigurojnë një standard të mjaftueshëm për mbrojtjen e individit dhe një ekuilibër të drejtë midis të drejtave themelore dhe interesit publik. Ligji parashikon një mekanizëm të drejtë, të arsyeshëm dhe të qëndrueshëm financiar, që mbron qytetarët nga arbitrariteti, pa e vënë shtetin përballë një barre të paarsyeshme dhe të paqëndrueshme buxhetore. Në raport me vendet e tjera, ligji shqiptar ndjek një logjikë të moderuar në parashikimin e masës, e cila synon të ketë funksion kompensues dhe efekt parandalues. Tavani i vendosur nga ligji nuk cenon thelbin e së drejtës.

21. Po kështu, subjekti tjetër i interesuar, Këshilli i Ministrave, ka prapësuar se vlerat e përcaktuara të kompensimit nuk bien ndesh me standardet kushtetuese. E drejta e përfitimit nuk është absolute, ajo duhet të balancojë interesin e individit me interesin publik të përdorimit të arsyeshëm të fondeve publike. Ligji ruan unitetin dhe parashikueshmërinë në trajtimin e kërkesave për dëmshpërblim, stabilitetin buxhetor të shtetit dhe barazinë e subjekteve që kanë pësuar një dëm të ngjashëm në natyrë, që lidhet me privimin e lirisë dhe jo me humbjen e të ardhurave. Vlera e përcaktuar nga legjislacioni shqiptar është plotësisht e krahasueshme me shtete të tjera të rajonit

dhe me standardet minimale evropiane, si dhe në përpjesëtim me fuqinë ekonomike të shtetit shqiptar.

22. Neni 44 i Kushtetutës garanton të drejtën e çdo individi për rehabilitim dhe/ose zhdëmtim, në përputhje me ligjin, kur është dëmtuar si pasojë e një akti, veprimi ose mosveprimi të paligjshëm të organeve shtetërore. Ndërsa neni 5, pika 5, i KEDNJ-së parashikon se çdo person që arrestohet ose burgoset në kundërshtim me dispozitat e këtij neni ka të drejtë për të kërkuar dëmshpërblim.

23. Kjo e drejtë themelore shpreh parimin kushtetues se shteti mban përgjegjësi për pasojat e veprimtarisë së tij të paligjshme dhe synon t'i sigurojë mbrojtje efektive individit ndaj cenimit të të drejtave dhe lirive të tij, duke e zhdëmtuar ose rehabilituar atë. Në rastet e kufizimit të padrejtë të lirisë, kjo garanci kushtetuese konkretizohet në të drejtën për kompensim si mjet për riparimin, në masën më të madhe të mundshme, e pasojave të shkaktuara prej tij (kufizimit). Gjykata në jurisprudencën e saj ka theksuar rëndësinë e veçantë që merr liria personale si një e drejtë themelore kushtetuese dhe substanciale, si dhe mundësinë që ka kushdo për të gëzuar të drejtën për kompensim kur kufizimi është i padrejtë ose kur ai shkon tej afateve të përcaktuara nga ligji (*shih vendimet nr. 40, datë 17.06.2025; nr. 17, datë 13.03.2024 të Gjykatës Kushtetuese*).

24. Gjykata evidenton se neni 44 i Kushtetutës nuk garanton një shumë të caktuar kompensimi, por të drejtën për rehabilitim dhe/ose zhdëmtim në përputhje me ligjin. Në këtë kuptim, ligjvënësi gëzon një hapësirë të gjerë vlerësimi për të përcaktuar kushtet, kriteret, procedurat dhe masën e kompensimit. Ky diskrecion, megjithatë, nuk është i pakufizuar. Rregullimi ligjor duhet të respektojë thelbin e garancisë kushtetuese, të mbështetet në kritere objektive dhe të arsyeshme, të jetë proporcional me qëllimin e synuar dhe të mos e bëjë të drejtën për zhdëmtim iluzore ose joefektive.

25. Gjykata referuese, në mbështetje të argumenteve të saj, i është referuar për analogji jurisprudencës kushtetuese për shpërblimin e drejtë në rastet e shpronësimit. Në këtë drejtim, Gjykata thekson se, megjithëse kompensimi për burgimin e padrejtë dhe shpërblimi për shpronësimin për interes publik kanë natyrë të ndryshme dhe mbrojnë të drejta kushtetuese të ndryshme, të dyja lidhen me kërkesën që masa e kompensimit të mos jetë aq e ulët sa të cenojë vetë thelbin e garancisë kushtetuese. Në jurisprudencën e saj për shpronësimin, Gjykata ka pohuar se një shpërblim dukshëm i pamjaftueshëm mund t'i imponojë individit një barrë joproporcionale dhe, si i tillë, të bjerë ndesh me Kushtetutën. Për këtë arsye, autoritetet kompetente dhe gjykatat duhet të shqyrtojnë me kujdes të gjithë faktorët përkatës për të arritur një ekuilibër të drejtë

ndërmjet interesit publik dhe mbrojtjes të të drejtave themelore të individit (*shih vendimin nr. 82, datë 18.12.2025 të Gjykatës Kushtetuese*).

26. Edhe në rastin e kompensimit për burgimin e padrejtë, ndonëse ligjvënësi gëzon një hapësirë të gjerë vlerësimi për përcaktimin e masës së kompensimit, kjo hapësirë kufizohet nga kërkesa kushtetuese që zhdëmtimi të jetë real dhe efektiv. Në këtë kuptim, edhe në fushën e zbatimit të nenit 44 të Kushtetutës gjejmë zbatim parimet e proporcionalitetit, të drejtësisë dhe të shtetit të së drejtës, të cilat kërkojnë që masa e kompensimit të mos jetë thjesht simbolike ose dukshëm e pamjaftueshme në raport me cenimin e lirisë personale. Për rrjedhojë, këto parime përbëjnë pikë referimi për të vlerësuar nëse rregullimi ligjor siguron një zhdëmtim kushtetues efektiv dhe proporcional për personin që ka vuajtur burgim ose paraburgim të padrejtë.

27. Në të njëjtën linjë, edhe jurisprudenca e Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (GJEDNJ) ka pranuar se gëzimi efektiv i së drejtës për kompensim duhet të garantohet me një shkallë të mjaftueshme sigurie (*shih Ciulla kundër Italisë, datë 22.02.1989, § 44; Sakık dhe të tjerë kundër Turqisë, datë 26.11.1997, § 60*). Sipas kësaj jurisprudence, e drejta për kompensim e parashikuar në nenin 5, paragrafi 5, të KEDNJ-së përfshin jo vetëm dëmin pasuror, por edhe dëmin jopasuror, si shqetësimin, ankthin dhe vuajtjet psikologjike që individi pëson si pasojë e privimit të paligjshëm të lirisë (*shih Sahakyan kundër Armenisë, datë 10.11.2015, § 29; Teymurazyán kundër Armenisë, datë 15.03.2018, § 76*). Për këtë arsye, një kompensim simbolik ose në raport dukshëm joproporcional me rëndësinë e shkeljes nuk përmbush kërkesat e nenit 5, pika 5, të KEDNJ-së, pasi e bën të drejtën për kompensim teorike dhe iluzore (*shih Vasilevskiy dhe Bogdanov kundër Rusisë, datë 10.07.2018, §§ 22 dhe 26; Cumber kundër Mbretërisë së Bashkuar, vendim i Komisionit, datë 27.11.1996*).

28. Nga ana tjetër, GJEDNJ-ja ka pranuar se përcaktimi i masës së kompensimit për dëmin jopasuror është në vetvete një proces kompleks, pasi nuk ekziston një standard objektiv që të mundësojë matjen në terma monetarë të dhimbjes, vuajtjes, shqetësimit fizik ose ankthit psikologjik të shkaktuar nga kufizimi i padrejtë i lirisë (*shih Firstov kundër Rusisë, datë 20.02.2014, § 35*). Në lidhje me këtë pohim të GJEDNJ-së, Gjykata vlerëson se kjo vështirësi nuk e përjashton detyrimin e shtetit për të siguruar një kompensim që, në rrethanat konkrete, të jetë real, efektiv dhe në përpjesëtim me cenimin e pësuar.

29. Duke iu kthyer çështjes konkrete, Gjykata vëren se Kuvendi, në bazë të nenit 44 të Kushtetutës, ka miratuar Ligjin për Kompensimin e Burgimit, i cili rregullon rastet e përfitimit dhe masën e kompensimit për periudhën e paraburgimit të padrejtë, mënyrën e llogaritjes, si dhe

procedurat për kërkimin, pagesën dhe kompensimin (*neni 1*). Sipas nenit 5 të këtij ligji, kompensimi caktohet nga gjykata, duke mbajtur parasysh: a) të ardhurat nga paga për të punësuarit në sektorin publik ose në sektorin privat, deri një muaj para burgimit; b) fitimin e realizuar nga veprimtaritë tregtare dhe fitimprurëse gjatë tri viteve të fundit para burgimit; c) pensionet e përfituara para ose gjatë paraburgimit; ç) pagën minimale në shkallë vendi për ata që kanë qenë pa punë, të paktën një muaj para datës së burgimit; d) rrethana të tjera, të lidhura me gjendjen ekonomike e familjare të të burgosurit; dh) të ardhurat nga puna në burg (*pika 1*).

30. Gjkata konstaton se sipas ligjit, kompensimi për paraburgimin e padrejtë përbën një të drejtë me natyrë pasurore, e cila u njihet individëve ndaj të cilëve është zbatuar masa e sigurimit “Arresti në burg”, por që më pas, me vendim gjyqësor të formës së prerë, janë deklaruar të pafajshëm ose ndaj të cilëve procedimi penal është pushuar, duke bërë që kufizimi i lirisë në bazë të kësaj mase siguri të rezultojë i padrejtë. Në këtë mënyrë, kompensimi synon të riparojë dëmin e pësuar nga individit si pasojë e një akti të paligjshëm të organeve proceduese, konkretisht prokurorit dhe gjykatës, pra të organeve shtetërore, në përputhje me garancinë e parashikuar nga neni 44 i Kushtetutës. Megjithatë, ky kompensim nuk identifikohet me dëmshpërblimin që rrjedh nga përgjegjësia civile jashtëkontraktore. Për këtë arsye, dëmet që kompensohen dhe mënyra e llogaritjes së tyre u nënshtrohen rregullimit të posaçëm të parashikuar në Ligjin për Kompensimin e Burgimit. Brenda hapësirës së vlerësimit që i njeh Kushtetuta, ligjvënësi ka zgjedhur një model të standardizuar kompensimi, i cili synon të garantojë një zhdëmtim real, efektiv dhe proporcional me cenimin e pësuar, duke mbajtur njëkohësisht në konsideratë interesin publik dhe mundësitë financiare të shtetit.

31. Në mbështetje të argumenteve të saj, gjykata referuese ka analizuar se paga minimale në qershor të vitit 2025 ka qenë 40.000 lekë në muaj dhe pritet të rritet në 50.000 lekë brenda vitit 2025, kurse paga mesatare në rang vendi është rreth 90.000 lekë. Pra, sipas saj, vetëm paga mesatare arrin masën maksimale të dëmshpërblimit për arrestin në burg, ndaj kompensimi, duke marrë parasysh se përfshin jo vetëm dëmin pasuror, por edhe atë jopasuror, është shumë i ulët.

32. Përkundër këtyre argumenteve, subjekti i interesuar, Kuvendi, ka prapësuar se masa e dëmshpërblimit në Shqipëri në raport me pagën mesatare është afërsisht 1.08, ndërkohë që në vende të tjera si Kroacia ky raport është afërsisht 0.56 – 0.80, ndërsa për Gjermaninë është 0.48, kurse vendi që spikat është Italia, me një masë afërsisht 1.48. Pra, sipas këtij subjekti, Shqipëria ndjek një logjikë të moderuar në parashikimin e masës së dëmshpërblimit. Kurse, subjekti tjetër i interesuar, Këshilli i Ministrave, ka evidentuar se paga minimale nga viti 2005 deri në vitin 2024

ka pësuar rritje të konsiderueshme nga 11.800 lekë në 40.000 lekë, pra vlerat janë në raport të drejtë me zhvillimin ekonomik. Po sipas këtij subjekti, vlera e kompensimit 3.000 lekë për çdo ditë paraburgim llogaritet në total në shumën 90.000 lekë në muaj, pra sa paga mesatare. Po sipas Këshillit të Ministrave, në shumicën e vendeve evropiane, kompensimi është i unifikuar, i ngjashëm me Shqipërinë dhe nuk lidhet me pagën individuale të personit të dëmtuar, por me standardin mesatar të jetesës dhe kapacitetin ekonomik të shtetit, kështu vlera llogaritet për Kosovën me 20 – 30 euro; për Maqedoninë e Veriut me 10 – 30 euro; për Malin e Zi me 20 – 40 euro; për Serbinë me 20 – 50 euro dhe për Bosnjë Hercegovinën me 10 – 30 euro.

33. Në analizë të qëndrimeve të palëve, Gjykata vëren se argumenti kryesor i gjykatës referuese nuk lidhet me zgjedhjen fillestare të ligjvënësit për të caktuar masën e kompensimit në vitin 2005, por me faktin se ajo nuk është indeksuar, pavarësisht zhvlerësimit të monedhës dhe ndryshimeve të ndjeshme të treguesve ekonomikë. Sipas gjykatës referuese, mosrishikimi i vlerës prej 3.000 lekësh për çdo ditë paraburgimi të padrejtë ka sjellë uljen e vlerës reale të kompensimit, duke ngritur dyshime nëse ai vazhdon të përmbushë standardin kushtetues të një zhdëmtimi efektiv dhe proporcional.

34. Mbi bazën e këtij argumenti, çështja kushtetuese nuk konsiston nëse ligjvënësi duhej të zgjidhte një shumë më të lartë kompensimi, por nëse kufiri maksimal prej 3.000 lekësh për një ditë paraburgim është zhvlerësuar në atë masë sa të cenojë thelbin e së drejtës për rehabilitim dhe/ose zhdëmtim të garantuar nga neni 44 i Kushtetutës. Në këtë kontekst, Gjykata do të vlerësojë nëse rregullimi ligjor i kundërshtuar, në rrethanat konkrete të çështjes, ruan një ekuilibër të drejtë ndërmjet hapësirës së vlerësimit të ligjvënësit dhe thelbit të së drejtës kushtetuese për zhdëmtim. Me fjalë të tjera, kontrolli kushtetues do t'i japë përgjigje pyetjes nëse mekanizmi i kompensimit vazhdon të sigurojë një zhdëmtim real dhe proporcional për dëmin e shkaktuar nga kufizimi i padrejtë i lirisë.

35. Fillimisht, Gjykata vëren se vlerat monetare të parashikuara në Ligjin për Kompensimin e Burgimit nuk kanë pësuar ndryshime që nga miratimi i tij në vitin 2005. Megjithatë, kjo situatë nuk është karakteristike vetëm për këtë ligj. Edhe dispozita të tjera me rëndësi në legjislacionin penal, si ato të KP-së që rregullojnë vlerat e gjobës ose zëvendësimin e dënimit me gjobë me dënimin me burgim, gjithashtu nuk kanë qenë objekt i një rishikimi të përgjithshëm të vlerave monetare në pikëpamje të indeksimit. Kështu, neni 34 i KP-së ka parashikuar masat e dënimit me gjobë për kundërvajtjet dhe krimet, ku vlera minimale prej 50 mijë dhe vlera maksimale prej 10 milionë lekë kanë mbetur të pandryshuara nga viti 2001. Po nga i

njëti vit ka mbetur i pandryshuar edhe zëvendësimi i gjobës me burgim, duke u llogaritur 5 mijë lekë për një ditë burgim. Në analizë të këtij treguesi, Gjykata vlerëson se, si rregull, kur ligji parashikon të drejta ose detyrime të shprehura në shuma monetare fikse, me qëllim ruajtjen e efektivitetit të të drejtave themelore, ligjvënësi duhet të vlerësojë periodikisht nevojën për rishikimin e tyre, në mënyrë që ato të pasqyrojnë zhvillimet ekonomike të vendit, përfshirë inflacionin, fuqinë blerëse të monedhës dhe tregues të tjerë ekonomikë relevantë. Një rishikim i tillë kontribuon në ruajtjen e efektivitetit të rregullimeve ligjore dhe në realizimin e qëllimit për të cilin ato janë miratuar.

36. Në vijim, Gjykata thekson se vetëm fakti që dispozitat e Ligjit për Kompensimin e Burgimit nuk kanë pësuar ndryshime që nga miratimi i tyre nuk mjafton, në vetvete, për të arritur në përfundimin se ato bien ndesh me Kushtetutën. Edhe në jurisprudencën kushtetuese është pohuar se, në parim, vjetrimi i normës nuk përbën *per se* shkak për antikushtetutshmërinë e saj, përveçse në rastin kur ajo nuk i përgjigjet zhvillimit social, kulturor, ekonomik dhe moral të shoqërisë në atë masë që nuk respekton thelbin e të drejtave dhe lirive të njeriut (*shih vendimin nr. 69, datë 27.12.2023 të Gjykatës Kushtetuese*).

37. Në këtë drejtim, argumenti i gjykatës referuese, sipas të cilit masa e kompensimit është zhvlerësuar për shkak të ndryshimeve të treguesve ekonomikë, nuk gjen mbështetje në rrethanat konkrete të çështjes. Analiza e saj është bazuar në treguesit ekonomikë të vitit 2025, ndërkohë që paraburgimi për të cilin kërkohet kompensimi është vuajtur në vitin 2018. Për rrjedhojë, proporcionaliteti i masës së kompensimit duhet të vlerësohet në raport me realitetin ekonomik të periudhës kur ka lindur e drejta për kompensim dhe jo mbi bazën e treguesve të një periudhe disa vite më të vonë. Në vlerësimin e Gjykatës, treguesit ekonomikë të vitit 2018 nuk rezultojnë të kenë pësuar ndryshime të tilla, në raport me periudhën e miratimit të ligjit, sa të çojnë në përfundimin se kufiri maksimal prej 3.000 (tre mijë) lekësh për një ditë paraburgim e ka humbur funksionin e tij kushtetues. Për ilustrim, në vitin 2005, paga minimale ishte 11.800 lekë (*shih VKM-në nr. 460, datë 23.06.2005*), ndërsa në vitin 2018 ishte 24.000 lekë (*shih VKM-në nr. 399, datë 03.05.2017*). Duke mbajtur në konsideratë edhe modelet krahasuese të referuara nga subjektet e interesuara, Gjykata vëren se kompensimi nuk synon të zëvendësojë të ardhurat individuale të personit të dëmtuar, por të garantojë një zhdëmtim të standardizuar dhe proporcional për cenimin e lirisë personale. Për rrjedhojë, përcaktimi nga ligjvënësi i një kufiri maksimal kompensimi nuk është, në vetvete, antikushtetues, për sa kohë ai ruan një raport të arsyeshëm me qëllimin e ligjit dhe nuk e bën të drejtën për rehabilitim dhe/ose zhdëmtim teorike ose iluzore.

38. Gjykata konstaton se shuma prej 3.000 (tre mijë) lekësh nuk përbën një shumë fikse kompensimi, por kufirin maksimal që mund të caktohet nga gjykata. Ligji parashikon një mekanizëm që lejon individualizimin e masës së kompensimit në varësi të rrethanave konkrete të secilit rast, me synimin për të mbuluar dëmin e shkaktuar nga kufizimi i padrejtë i lirisë. Në këtë proces, barra e provës për rrethanat që justifikojnë masën e kompensimit i takon kërkuesit. Për rrjedhojë, kushtetutshmëria e dispozitës nuk mund të vlerësohet mbi bazën e rasteve hipotetike ose të supozimit se kompensimi mund të rezultojë i pamjaftueshëm për individë me të ardhura veçanërisht të larta. Në çështjen konkrete, gjykata referuese nuk ka parashtruar ndonjë rrethanë të tillë në lidhje me paditësit. Për sa më sipër, Gjykata çmon se togfjalëshi “3.000 (tre mijë) lekë për një ditë paraburgim”, i parashikuar në nenin 5, pika 2, të Ligjit për Kompensimin e Burgimit, nuk bie ndesh me nenin 44 të Kushtetutës, ndaj pretendimi i gjykatës referuese është i pabazuar.

39. Në përfundim, Gjykata çmon se kërkesa e gjykatës referuese është e pabazuar, sipas arsytimit të mësipërm të këtij vendimi, ndaj ajo rrëzohet.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese, në mbështetje të neneve 131, pika 1, shkronja “a” dhe 134, pika 1, shkronja “dh”, të Kushtetutës, si dhe nenit 72 të ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, njëzëri,

V E N D O S I:

1. Rrëzimin e kërkesës.

Ky vendim është përfundimtar dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Marrë më 08.06.2026

Shpallur më 08.07. 2026